

Neljakümnenda muinsuskaitsekuu ootel

Ants Kraut
Eesti Muinsuskaitse Selts

Muinsuskaitsekuu Eestis sai alguse 39 aasta eest – 1985. aastal ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse kuu nimetuse all. Aasta varem, seega 40 aastat tagasi, oli UNESCO muinsuskaitseorganisatsioon ICOMOS otsustanud hakata tähistama rahvusvahelist kultuurimälestiste kaitse päeva igal aastal 18. aprillil. Sellest ajendatult algatas ENSV valitsus 1984. aasta lõpul oma määrusega eelnimetatud pika nimetusega kuu, mis kestab 18. aprillist kuni rahvusvahelise muuseumipäevani 18. mail. Uue kuu konverentside, näituste ja ekskursioonide tegemisse kaasasid restauraatorid ja mälestiste kaitsjad koole, muuseume ja raamatukogusid. Praeguse nimetuse ja uue hoo sai algatus 1988. aasta aprillis, kui neli kuud varem asutatud Eesti Muinsuskaitse Selts võttis selle muinsuskaitsekuuna oma kanda ja korraldada. Aeg oli selleks soodne: üle riigi toimunud kuu kulminatsiooniks kujunesid peaaegu nädalapikkused maakondade muinsuskaitsepäevad, millest esimesed 1988. aasta aprillis Tartus läksid ajalukku rahva vabaduspüüde ja rahvusvärvide esiletõusuga. Järgnesid muinsuskaitsepäevad 1989 Paines, 1990 Viljandis ja 1991 Raplas. Järgmistel aastatel kandus poliitiline tegevus loodavatesse erakondadesse ning muinsuskaitsekuu omandas oma algse ja senini säilinud sisu: kaitsta mälestisi ja kultuuripärandit heakorralduste ja teavitustööga ning jätkata ajalooliste mälestusmärkide taastamist. Noortele korraldati muinsuskaitseteemaliste kirjandite võistlusi, koduseid muinasjullede võistlusi ja rahvusvahelisi fotokonkurssi. Osalejate ja võitjate hulgas oli arvukalt hilisemaid kultuuri- ja poliitikategelasi, kes seeläbi oma kodukandi ajalugu väärtustama õppisid. Ka tänapäeval tunnustab Eesti Muinsuskaitse Selts 18. aprillil muinsuskaitsekuu avamisel tublimaid tegijaid seltsi teenetemedalite ja tänukirjadega; sümbolne Karuteene medal antakse kultuuri- ja muinsusvaenuliku teo eest. 19 aastat on muinsuskaitsekuu tegemisi kajastanud ühine aastaraamat koos kodu-uurijate ja genealoogidega. Iga-aastaste ürituste seas on 14 Eesti väärtusliku väikelinna ajaloopäeva, järke on ootamas veel 19, neist tänava kirderanniku pärl Narva-Jõesuu.

Eesti Muinsuskaitse Selts kutsub neljakümnendat korda toimuvast muinsuskaitsekuust osa võtma kõiki huvilisi valdades ja linnades, küldes ja koolides! Tutvume Eesti rikka kultuuripärandiga, korrastame ja kaitseme meie kultuuriloolisi paiku, hoiame rahva ühist ajaloomälu. Talgud ja ekskursioonid, õpitoad ja näitused, seminarid ja loengud mälestuspaikadest ootavad meid. Kutsume koole ja külaseltsi korrastama oma kodukandi muistiseid ja mälestisi, tutvuma oma ajaloo muuseumides ja maastikul, meenutama Eesti riigile ja rahvale olulisi inimesi kodukohast! Muinsuskaitsekuu saab piduliku alguse 18. aprillil, rahvusvahelisel muinsuskaitsepäeval. Päev-päevalt täieneva kava leiab Eesti Muinsuskaitse Seltsi kodulehelt

<https://muinsuskaitse.ee/muinsuskaitsekuu/>.

Muinsuskaitsekuu ekskursioon Viimsi vallas

Muinsuskaitsekuu talgud Mõigu kalmistul